

- national.in.ua/vipusk-1-2014/140-gumenyuk-i-l-problemi-ta-perspektivi-zbutu-agrarnoji-produktsiji-v-osobistikhselyanskikh-gospodarstvakh
3. Заячук М.Д. Геопросторова організація фермерського укладу України: монографія / М.Д. Заячук. – Чернівці: Букрек, 2015. – 520 с.
 4. Мохненко А.С. Методологічні основи функціонування малих господарських формувань у сільському господарстві / А.С. Мохненко //Таврійський науковий вісник: збірник наукових праць. – Херсон: Херсонський державний аграрний університет. – 2008. – № 56. – С. 208-217.

В.С. Богадьорова
Херсонський державний університет,
viktoria2016ab@gmail.com

СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ВИРОБНИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ РІЗНИМИ ФОРМАМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Сучасний період розвитку сільськогосподарського виробництва в Україні відзначається великим зростанням ролі системоутворюючих галузей агропромислового комплексу, які багато в чому визначають стан та ефективність сільського господарства. Виробництво рослинницької галузі зерна, овочів та технічних культур має першорядне значення у формуванні продовольчих ресурсів, від яких залежить забезпеченість населення основними вітчизняними продуктами харчування, у тому числі продуктами галузі тваринництва.

В Україні, з часів становлення її незалежності, відбулися значні зміни в аграрній сфері внаслідок суттєвого перерозподілу виробництва валової сільськогосподарської продукції. Зміни, що сталися у діяльності основних груп товаровиробників: на сільськогосподарських підприємствах, фермерських господарствах та особистих господарствах населення. За останні роки дослідження, основні обсяги виробництва змістились у приватний сектор.

Функціонування особистих селянських господарств послабило негативні наслідки економічної кризи розпаду колективних господарств, стало основним джерелом поповнення бюджету сім'ї селянина й забезпечення продуктами харчування як міського, так і сільського населення. Аналіз тенденцій останніх років свідчить, що більша частка в структурі виробництва валової продукції сільського господарства припадала на особисті господарства населення та фермерські господарства і становить більше 54 %. Така тенденція розвивалась до 2010 р., однак з 2013 р. у структурі валової продукції сільського господарства перевагу отримали сільськогосподарські підприємства [2].

На сучасному етапі розвитку сільського господарства необхідно звернути увагу на розвиток фермерських господарств, оскільки тут є низка проблем: відставання від сучасних тенденцій запровадження інноваційних технологій ведення сільського господарства (нові технології та технічне забезпечення є

недоступним для більшості фермерів через їх високу вартість); відсутність стартового капіталу, на основі якого можна було б побудувати ефективне виробництво. Цю проблему можна усунути шляхом надання фермерам пільгових кредитів зі зниженими відсотковими ставками. Разом із цим необхідно забезпечити гарантії збуту виготовленої сільськогосподарської продукції за вигідними цінами, створити умови, за яких фермерські господарства матимуть можливість змінювати свою технічну базу на більш сучасну [1].

Малі фермерські господарства є невід'ємною частиною вітчизняного агропромислового комплексу України і займають важливе місце в забезпеченні продовольчої безпеки. Значна частка сільськогосподарської продукції в Україні виробляється дрібними господарствами. У структурі вітчизняного сільського господарства вони виробляють 52,2 % валової продукції сільського господарства. Переважна частина доходів малих фермерських господарств (93 %) забезпечується продажем продукції рослинництва.

Аналізуючи статистичні дані, щодо розвитку сільськогосподарського виробництва зазначаємо, що сільськогосподарськими підприємствами вироблено більше 54,0 % валової продукції сільського господарства, у тому числі 58,6 % продукції рослинництва та 43,5 % – тваринництва. Господарствами населення вироблено, відповідно, 46,0 %, у тому числі продукції рослинництва – 41,4 % та продукції тваринництва – 56,5 %.

У структурі виробництва сільськогосподарських підприємств, за видами продукції рослинництва зберігається тенденція вирощування зернових та зернобобових культур, цукрових буряків, соняшника. Так, даний показник становить, відповідно, 78,1 %, 91,3 %, 75 %. При вирощуванні картоплі, овочів, плодів і ягід провідні позиції займають особисті господарства населення, фермерські господарства відповідно, 96,7 %, 85,7 %, 81,6 % [4].

Визначальним фактором, що впливає на обсяги виробництва продукції тваринництва, є поголів'я тварин. При аналізі статистичних даних, у динаміці, спостерігається зменшення кількості великої рогатої худоби на сільськогосподарських підприємствах та в господарствах населення.

В системі господарювання України, яка зазнала суттєвих трансформацій, фермерство зайняло чільне місце. Частка фермерських господарств у структурі сільськогосподарських підприємств України за організаційно-правовими формами господарювання становить 72,9 %. У власності та користуванні 40 676 фермерських господарств – 4389,4 тис. га сільськогосподарських угідь. Найбільша кількість господарств налічується в Одеській, Миколаївській, Дніпропетровській, Херсонській та Кіровоградській областях, найменша – у Чернігівській, Івано-Франківській, Рівненській та Волинській областях [3].

Незважаючи на певні переваги чи недоліки окремих форм господарювання, слід розвивати різні організаційно-правові форми агроформувань на ринкових конкурентних умовах. Для підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва на господарському рівні необхідно, на основі раціональної концентрації, спеціалізації і кооперації виробництва, досягнення оптимальних розмірів господарств, ферм і

комплексів, застосовувати прогресивні технології на базі сучасних технічних засобів, впровадження прогресивних форм організації виробництва.

Література:

1. Аграрний сектор економіки України (стан і перспективи розвитку) / М.В. Присяжнюк, М.В. Зубець, П.Т. Саблук та ін.; за ред. М.В. Присяжнюка та ін. К.: ННЦ ІАЕ, 2011. 1008 с.
2. Заячук М.Д. Класифікація фермерських господарств Херсонської області / М.Д. Заячук // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Географічні науки. – 2017. – № 7. – С. 50-55.
3. Михайленко О.Г. Аналіз світового ринку сільськогосподарської продукції різних видів виробництва в контексті концепції сталого розвитку / О.Г. Михайленко // Агросвіт. – 2016. – № 4. – С. 43–52.
4. Розвиток різноукладності на селі : особливості, проблеми / В.В. Юрчишин, А.М. Шевченко, В.Х. Брус та ін., за ред. В.В. Юрчишина – К. : ННЦ ІАЕ, 2004. – 446 с.

Ю.В. Бондар

*Херсонський державний університет,
Juliabondar1997@gmail.com*

ГИРЛОВА ОБЛАСТЬ ДНІПРА В УМОВАХ АНТРОПОГЕННОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

У процесах функціонування екосистеми гирлової ділянки Дніпра значну роль займає антропогенний вплив на навколишнє середовище. Антропогенний вплив на її екосистему розпочався порівняно нещодавно (в середині ХХ століття) з початком будівництва Дніпровського каскаду ГЕС.

Після закінчення будівництва водосховищ майже на всіх ділянках Дніпра сформувався зовсім інший гідрологічний режим. Для нього характерними рисами є природне і антропогенне скорочення стоку, посилення забруднення поверхневих вод нафтопродуктами та стічними водами, сповільнення водообміну заплавної водойми і водної системи гирлової області Дніпра загалом [5].

Гирлова область Дніпра (від Каховської ГЕС до Кінбурнського півострова) займає площу 370 км² і розташована у межах Причорноморської низовини на півдні Херсонської області (Рис. 1) [1]. Внаслідок гідротехнічних перебудов в її межах відбулись незворотні зміни екологічного стану та якості води. Середньорічний об'єм стоку Дніпра на гирловій ділянці з того часу зменшився більш ніж на 14 км³, відбувся перерозподіл витрат води у добовому та внутрішньорічному масштабах, майже втричі скоротився об'єм весняного водопілля, збільшилось споживання природних водних ресурсів на зрошення та водокористування [3].